

Obsah

Úvod k 2. vydaniu (Pavol Valachovič)	15
--	----

I. Správy antických autorov - literárne pramene k dejinám Slovenska a archeologické svedectvo

Antickí autori o území dnešného Slovenska (Pavol Valachovič)	18
Nápisy ako pramene poznania (Pavol Valachovič)	19
Archeologické svedectvo (Titus Kolník)	19
Numizmatické pramene (Eva Kolníková)	20

II. Najstaršie správy antických autorov (8. - 5. storočie pred Kr.) (Pavol Valachovič)

1 Najstaršia správa o srdci Európy (PV)	25
2 Naprieč Európou (DŠ)	27
3 Bájni hrdinovia sa plavia Európou (DŠ)	28
Bronzová doba na Slovensku (Eva Kolníková, Titus Kolník)	29

III. Keltské osídlenie (4. - 1. storočie pred Kr.) (Pavol Valachovič)

4 Rímski králi a Kelti (DŠ)	36
5 Na hraniciach Európy (DŠ)	37
6 Kelti vstupujú do dejín (DŠ)	38
7 Rozsídlenie keltských kmeňov (DŠ)	40
8 Najstaršie správy o Germánoch (DŠ)	41
9 Germánski Kimbrovia sa sťahujú (DŠ)	42
10 Problémy s určením pôvodu kmeňov (PV)	43
11 Spôsob života germánskych kmeňov (PV)	44
12 Caesar proti Germánom (PV)	45
13 Kelti pri hostinách (DŠ)	46

IV. Kelti na Slovensku (Titus Kolník)

Nápisy na minciach zo 4. - 1. storočia pred Kr. na území Slovenska (Eva Kolníková)	57
14 Alexander Veľký a kmene okolo Dunaja (DŠ)	62
15 Vnútrozemie strednej Európy (DŠ)	63
16 Caesarove znalosti o vnútrozemí Európy (DŠ)	64
17 Obyvateľstvo Hercýnskeho lesa (DŠ)	66
18 Hercýnsky les a jeho charakteristika (DŠ)	68
19 Dolný tok Dunaja a územia okolo neho (DŠ)	69

20 Jantár a jeho pôvod (DŠ).	71
21 Panónia a jej mestá (DŠ).	72
22 Opis Veľkej Germánie podľa Klaudia Ptolemaia (DŠ).	73
23 Sarmatia (DŠ).	80

V. Expanzia Ríma a príchod Germánov k strednému Dunaju (Pavol Valachovič)

24 Prvé štátne útvary Germánov v Slobodnej Germánii. Marobudovo kráľovstvo (DŠ) ...	84
25 Obyvateľstvo severnej časti Slobodnej Germánie (DŠ).	86
26 Dácke kmene na dolnom Dunaji (DŠ).	87
27 Úpadok Dákov (DŠ).	89
28 Tacitov opis Germánie (PV).	90
29 Sídla Markomanov a Kvádov (PV).	91
30 Kmene sídliace za Markomanmi a Kvádmi (PV).	92
31 Svěbský kmeňový zväz (PV).	93
32 Politickú krízu využívajú prihraničné kmene na vpády na územie Rímskej ríše (PV)..	94
33 Germánske kmeňové zväzy v 1. storočí (DŠ).	95
34 Ilýrska výprava Gaia Octavia v rokoch 35 - 33 pred Kr. (PV).	96
35 Rimania prvý raz za Dunajom (PV).	97
36 Tlak Rimanov na kmene pozdĺž Rýna (PV).	98
37 Rimania v boji proti Germánom za Rýnom (PV).	99
38 Drusova smrť na Rýne (DŠ).	100
39 Hrdý titul za víťazstvo nad Germánmi (EK).	101
40 Marobudovo kráľovstvo v strednej Európe (PV).	102
41 Tiberiove vojenské úspechy na Dunaji (PV).	104
42 Vnútorne rozpory medzi germánskymi náčelníkmi (PV).	105
43 Katvaldov boj proti Marobudovi a jeho osud (PV).	107
44 Variovo kráľovstvo na strednom Dunaji (PV).	109
45 Vanniovi nástupcovia v rímskom vojsku (PV).	110
46 V rímskych službách (PV).	111
47 Domitianova výprava proti kmeňom na strednom Dunaji (PV).	112
48 Dákovia ako spojenci Rimanov proti Markomanom (DŠ).	113
49 Domitianove neúspechy v Sarmatii a Dácii (PV).	114
50 Účastníci Domitianovej výpravy proti Germánom (PV).	115
51 Ironizovanie Domitianových vojenských úspechov (DŠ).	117
52 Prirovnávanie Domitiana k rímskym národným hrdinom (DŠ).	118
53 Básnikova oslava víťazstva nad Sarmatmi. (DŠ).	119
54 Domitianov triumf očami satirického básnika (DŠ).	120
55 Oslava cisárovho víťazstva nad barbarmi (DŠ).	121
56 Domitianove úspechy proti Dákom a Sarmatom (DŠ).	122
57 Oslava mieru ako dôsledok Domitianových víťazstiev (DŠ).	123
58 Zatlačenie germánskych kmeňov za Dunaj koncom 1. storočia po Kr. (PV).	124

59 Účastník bojov proti Germánom, Sarmatom a Dákom koncom 1. storočia po Kr. (PV)	125
60 Svedectvo o vojne so Svémami za cisára Nervu (PV)	126
61 Najstarší rímsky nápis nájdený na území Slovenska (PV)	127
Slovensko v prvom storočí po Kr. (Eva Kolníková, Titus Kolník)	128

VI. V centre udalostí - Slovensko v 2. storočí po Kr. (Pavol Valachovič)

62 Svedectvo o Traianových bojoch v Panónii (DŠ, PV)	138
63 Hadrianus bol výborným správcom ríše (DŠ)	140
64 Za Hadriana sa začali búriť kmene pozdĺž rímskej hranice (PV, EK)	141
65 Rôzne kmene sa opierajú o pomoc rímskeho cisára (PV, EK)	142
66 Markomanské vojny (PV)	143
67 Prvé víťazstvá Rimanov nad barbarmi (DŠ)	144
68 Rímske mince (EK)	145
69 Presunuté rímske vojsko z Východu zavlieklo do ríše mor (DŠ, PV)	147
70 Vzostup religiozity počas markomanských vojen (PV)	149
71 Podvodníci zneužívajú náboženské čítanie obyvateľov (DŠ)	150
72 Pradávkne Sibyllino proroctvo (DŠ)	151
73 Lucius Verus a Marcus Aurelius Antoninus začínajú vojnu proti Germánom (PV)	152
74 Smrť spoluvládcu cisára Marka Aurélia (PV)	153
75 Legendy o úspechoch barbarov v Itálii (DŠ)	154
76 Kresťanskí autori o markomanských vojnách (PV)	155
77 Kmene, ktoré sa zúčastnili na vojne proti Rímu (PV)	156
78 Cisárska dražba na Traianovom námestí (PV)	157
79 Marcus Aurelius si vybral syna Commoda za spoluvládcu (PV)	158
80 Marcus Aurelius zaradil do vojska aj lupičov, gladiátorov a otrokov (PV)	159
81 Svedectvo mincí o cisárových úspechoch (EK)	160
82 „Zázračný dažď“ zachránil rímskych vojakov (DŠ)	162
83 Udalosť so „zázračným dažďom“ na stĺpe Marca Aurélia (DŠ)	163
84 Blesk zničil obliehaciu vežu barbarov (PV)	164
85 Kresťania v rímskom vojsku (DŠ)	165
86 Tertullianus pripisuje „zázračný dažď“ modlitbám kresťanov (DŠ)	166
87 Svedectvo o liste cisára Marka Aurélia so správou o „zázračnom daždi“ (PV)	167
88 Tradícia o „zázračnom daždi“ privolanom kresťanmi preživala aj vo 4. storočí po Kr. (PV)	168
89 Falošný list Marka Aurélia o zázračnom daždi“ privolanom kresťanmi (DŠ)	169
90 Svedectvo mincí o činoch Marka Aurélia na minciach (EK)	171
91 Neskoroantická správa o „zázračnom daždi“ (PV)	172
92 Marcus Aurelius sa aj na vojne zaoberal filozofiou (PV)	173
93 Časť filozofických názorov si Marcus Aurelius zapísal na území Slovenska počas výpravy proti barbarom (PV)	174
94 Filozofické názory Marka Aurélia (PV)	176

95	Názor Marka Aurélia na vojenské víťazstvo (PV).	177
96	Mierové zmluvy s germánskymi kmeňmi (DŠ).	178
97	Budúci cisár Pertinax v bojoch na Dunaji (PV).	180
98	Boje s Jazygmi na zamrznutom Dunaji (DŠ).	181
99	Mierové zmluvy s Jazygmi (DŠ).	182
100	Mierová zmluva s Kvádmi (PV).	183
101	Rimania dosadzujú kráľa Kvádom (DŠ).	184
102	Bezpečnostná zóna pri Dunaji (DŠ).	185
103	Vzbura Avidia Cassia v Sýrii ovplyvnila vojnu na Dunaji (DŠ).	186
104	Plán Marka Aurélia vytvoriť dve nové provincie (PV).	187
105	Avidius Cassius sa v Sýrii uchádzal o vládu nad Rímskou ríšou (DŠ).	188
106	Ammianus Marcellinus charakterizuje Markomanov, Kvádov a Sarmatov (DŠ).	191
107	Triumf Marka Aurélia za víťazstvo na Dunaji (PV, EK).	192
108	Hrdinstvá obyčajných ľudí v bojoch na Dunaji (DŠ).	193
109	Vojenská kariéra Marka Bassea Rufa (PV).	194
110	Nápisy účastníkov markomanských vojen (PV).	195
111	Osudy Marka Claudia Frontona v bojoch na Dunaji (PV).	199
112	Rímski vojaci usadení na území barbarov (DŠ).	202
113	Rímske vojsko zimovalo pri Trenčíne (PV).	203
114	Úradná kariéra Marka Valéria Maximiana (PV).	204
115	Vojenské náklady na vojny v Podunajsku (PV).	205
116	Smrť Marka Aurélia (DŠ).	206
117	Antickí autori porovnávali otca a syna (PV).	207
118	Commodove vojenské úspechy a hodnotenie jeho vlády (PV, DŠ, EK).	208
119	Commodus uzavrel s barbarskými kmeňmi mierové zmluvy (DŠ).	209
120	Rimania si vykupujú mier od barbarov poplatkami (PV).	210
121	Commodus dal na Dunaji vybudovať strážne veže (PV).	211
122	Usadzovanie sa germánskych príslušníkov na rímskom území (DŠ).	212
123	Podunajské vojská v bojoch o trón (PV).	213
124	Nápis rímskeho vojaka nájdený na Slovensku (PV).	214
	Na scéne svetových dejín (Titus Kolník).	215
	Keramika v archeologických nálezoch z rímskeho obdobia (Titus Kolník).	217

VII. Rimania a Germáni po markomanských vojnách do konca 3. storočia (Pavol Valachovič)

125	Germanizácia rímskej spoločnosti (PV).	225
126	Rímska politika „Rozdeľuj a panuj!“ (DŠ).	226
127	Heliogabalove plány na vojnu na Dunaji (PV).	227
128	Historik Cassius Dion miestodržiteľom v Panónii (DŠ).	228
129	Boje s Germánmi na Rýne a Dunaji za vlády Alexandra Severa (PV).	229
130	Spôsob boja Germánov v prvej polovici 3. storočia (PV).	231
131	Maximinus Trák a jeho boje na Dunaji (PV).	233

132 Víťazstvo Gordiana III. nad Sarmatmi (PV).	234
133 Čestné meno vojenskej jednotky za víťazstvo (PV).	235
134 Kvádi a Sarmati v Panónii za vlády cisára Galliena (DŠ).	236
135 Nové germánske kmene - Vandali - v Podunajsku (DŠ).	237
136 Budúci cisár Probus sa vyznamenal na Dunaji (PV).	239
137 Kvádi a Sarmati opäť spolu útočia na Panóniu (PV).	240
138 Rimania usadili Markomanov na území Panónie (PV).	241
139 Útoky barbarov na celé územie Rímskej ríše na Rýne a na Dunaji (PV).	242
140 Za vlády cisára Aureliana sa Markomani ocitli až pri Miláne (PV).	243
141 Nové hradby okolo Ríma v dôsledku vpádu Germánov (PV).	244
142 Ojedinelé svedectvo mincí o víťazstve (EK).	245
143 Porazení Germáni usadení na rímskom území. (PV).	246
Gerulata (Pavol Valachovič)	247
144 Rímske nápisy na Slovensku (PV).	248
145 Nápisy z okolia Brigetia (PV).	252
Slovensko po markomanských vojnách (Titus Kolník).	254
Kovové a sklené nádoby (Titus Kolník).	257
Ozdoby a šperky (Titus Kolník)	259

VIII. Slovensko vo 4. storočí po Kr. (Pavol Valachovič)

146 Úradné záznamy o podunajských provinciách (PV).	266
147 Budúci cisár Konštantín v bojoch proti Sarmatom (PV).	268
148 Podunajsko za vlády Constantia II. (DŠ, PV).	269
149 Cisár Constantius II. zorganizoval výpravu cez Dunaj (DŠ).	270
150 Opakované útoky Germánov v Panónii (PV).	273
151 Budovanie opevnení na Dunaji za vlády cisára Valentiniana (PV).	274
152 Vražda kvádskeho kráľa a ich vpád do Panónie (DŠ).	276
153 Cisár Valentinianus podnikol výpravu na stredný Dunaj (DŠ).	279
154 Cisár Valentinianus v Brigetiu a jeho smrť (DŠ, PV).	281
155 Koniec pobytu Rimanov na sever od Dunaja (DŠ).	283
156 Archeologické nálezy z východného Slovenska ako svedkovia doby (PV).	284
Svedectvo archeologického materiálu a mincí o udalostiach vo 4. storočí (Titus Kolník, Eva Kolníková).	285

IX. Pád rímskej moci v strednom Podunajsku a sťahovanie národov

157 Na územie Rímskej ríše prenikajú nové národy zo všetkých strán (PV).	291
158 Rozmiestnenie rímskych vojenských jednotiek na začiatku 5. storočia po Kr. (PV)	292
159 Na územie Rímskej ríše prenikajú nové národy (DŠ).	294
160 Nové národy pustošia jednotlivé rímske provincie (DŠ).	298
161 Zvyky nových národov na území Rímskej ríše (DŠ).	300

162	Nové národy sa objavujú aj v dielach básnikov (DŠ).	302
163	Posledná výprava rímskeho cisára do Panónie (DŠ).	304
164	Kvádi a iné kmene prenikli až do Galie a Hispánie (PV).	305
165	Rimania využívajú nové kmene vo vzájomných bojoch (PV).	306
166	Herulovia prenikli na územie Rímskej ríše spoza Dunaja (PV).	307
167	Nové kmene na území Rímskej ríše na sklonku antiky (PV).	310
168	Góti a Slovania v Jordanovom diele (DŠ).	311
169	Huni tlačili na územie Rímskej ríše mnohé národy (DŠ).	313
170	Zánik hunskej ríše po Attilovej smrti (DŠ).	316
171	Posledné správy o Svéboch, ktorí kedysi sídlili aj na území Slovenska (DŠ).	320
172	Poslední Rimania na Dunaji (PV).	322
173	Posledný rímsky cisár a nové kmene v Rímskej ríši (PV).	325
174	Tak skonala západná ríša(DŠ).	326
175	Súboje Skírov a Gótov (PV).	327
176	Nové kmene v strednom Podunajsku (PV).	328
177	Longobardi na strednom Dunaji (PV).	329
	Svedectvo archeologického materiálu a minci o zániku rímskej moci na strednom Dunaji (Eva Kolníková, Titus Kolník).	330
	Prílohy.	335
	Zoznam rímskych cisárov.	336
	Chronológia udalostí na strednom Dunaji.	340
	Odporúčaná literatúra (TK, EK).	345
	Preklady diel antických autorov v slovenčine a češtine.	350
	Zoznam citovaných diel antických autorov a nápisov.	353
	Slovník antických autorov.	357
	Obrazová príloha (TK, EK).	369
	Výberový register - menný.	389
	Výberový register - miestny.	395